

NEDERLANDSCHE PHYTOPATHOLOGISCHE (PLANTENZIEKTEN-
KUNDIGE) VEREENIGING.

TIJDSCHRIFT OVER PLANTENZIEKTEN

ONDER REDACTIE VAN

PROF. DR. J. RITZEMA BOS EN M. DE KONING

Acht-en-twintigste Jaargang — 10e Aflevering — October 1922

OPMERKING

NAAR AANLEIDING VAN HET LAATSTE ARTIKEL OVER DEN INVLOED
VAN ENTING EN BASTAARDDEERING OP DE VATBAARHEID
VOOR PARASITAIRE AANTASTING; MET BIJSCHRIFT.

Van den heer LEONARD A. SPRINGER te Haarlem ontving de
redactie het volgende schrijven:

Haarlem, 22 Juli 1922.

Geachte Redactie.

In 't Maandblad der Vereeniging, 7e afl. 1922 vind ik op blz. 100 vermeld, dat *Quercus phellos*, geënt op *Q. ilex*, resistenter zou zijn tegen vorst dan op eigen wortel, en wel geënt 16—17° vorst kon verdragen, terwijl op eigen wortel slechts 7°.

Is dit niet een vergissing?

Q. phellos is bij ons volkomen winterhard. Er zijn in ons land exemplaren van ver over de 100 jaren oud, terwijl *Q. ilex* het in ons land alleen uithoudt op beschutte plaatsen. Op vele plaatsen in ons land bevriest hij.

Q. phellos wordt op onze kweekerijen of wortelecht (uit zaad) of veredeld, op *pedunculata* of *rubra* gebruikt. Geen kweker zal het in zijn hoofd halen *phellos* op *Q. ilex* te veredelen. Om deze te vermeerderen, zet men ze op den wortel van *pedunculata*, daar zaailingen jong nog meer te lijden hebben.

Hoogachtend,

LEONARD A. SPRINGER.

Naar aanleiding hiervan wil ik het volgende opmerken:

Aan de juistheid van de door den heer SPRINGER medegedeelde feiten valt natuurlijk niet te twijfelen. Het is mij niettemin gebleken, dat ik juist geciteerd heb: Prof. H. WINKLER wijdt in

zijn „Untersuchungen über Propfbastarde” eenige bladzijden aan de veranderingen van de resistentie tegen koude. Op blz 136 vinden we in de eerste plaats eenige feiten, ontleend aan THOUIN, („Sur les greffes”, Ann. du mus. d’hist. natur., T. 16, 1810). De zin, welke op *Quercus* betrekking heeft, luidt bij WINKLER aldus: „Un individu de chêne à feuille de saule (*Quercus phellos* L.), greffé sur l’yeuse (*Quercus ilex*), à supporté sans abri, 16 à 17 degrés de froid prolongés pendant cinq jours, et des individus de la même espèce, venue de graines, sont morts à 7 degrés et demi de gelée.”

Ik heb het oorspronkelijk artikel van THOUIN niet tot mijn beschikking, zoodat ik niet kan nagaan of het citaat geheel overeenstemt met het origineel. Aangenomen, dat dit het geval is, zijn eenige verschillende veronderstellingen mogelijk:

1e. Dat in Frankrijk de verhoudingen anders zijn dan bij ons te lande; dit is echter à priori zeer onwaarschijnlijk.

2e. Dat er bij THOUIN sprake is van een verkeerde waarneming of een naamsverwarring.

3e. Dat de geënte *Quercus* toevalligerwijze, b.v. door een zeer beschutte standplaats, beschermd was. Men kan n.l. uit het citaat van THOUIN afleiden, dat er slechts van één enkel exemplaar van *Quercus phellos*, geënt op *Quercus ilex*, sprake is. Prof. WINKLER wijst er dan ook op dat d.g. waarnemingen vrijwel waardeloos zijn: „Weisz doch jedermann aus den Erfahrungen, die bei groszen Frostschäden oft genug gemacht worden sind, dasz unter Umständen minimale Standortsdifferenzen auf die Widerstandsfähigkeit der Pflanzen gegen Kälte sehr groszen Einfluss haben können. Auch individuelle Verschiedenheiten können eine grosze Rolle spielen.”

Zooals de lezer zal opmerken, heb ik aan het vermelde feit ook weinig waarde gehecht („*Quercus phellos* op *Quercus ilex* geënt zou verscheidene dagen 16 à 17 graden vorst hebben verdragen...””) en het alleen genoemd als voorbeeld ter verduidelijking van een theoretische questie.

Dit neemt niet weg, dat wij den heer SPRINGER voor deze rectificatie zeer dankbaar zijn.

Ik wil deze gelegenheid aangrijpen om een kleine verschrijving, waarop ik opmerkzaam gemaakt werd, te corrigeeren: In het hoofdstuk over „Chimaeren” (afl. 3, p. 44) schreef ik: „een chimaere van *Vitis vinifera* met een Amerikaansche „covercoat” moet redding brengen van de druifluismisère”. Dit is natuurlijk niet juist. De kern moet (daar de wortels endogeen ontstaan), Amerikaansch zijn, het omhullende weefsel Europeesch. Ver-

vangt men op de bedoelde plaats het woord „Amerikaansch” (regel 21) door „Europeesch”, dan is de tekst overigens geheel juist.

H. A. A. VAN DER LEK.

VERANDERINGEN IN DE LEEFWIJZE VAN VOGELS.

In het Februarinummer van 1922 van dit tijdschrift schrijft prof. J. RITZEMA-BOS een verhandeling over „De Merel en hare oeconomische beteekenis.” Men kan daarin lezen van eenige merkwaardige veranderingen in de leefwijze van dien vogel, met name in de keuze van zijn verblijfplaats en in de keuze van zijn voedsel. Het schijnt dat dergelijke veranderingen ook bij andere vogels wel voorkomen; men vertelt ervan in Holland betreffende de musch. Ze zijn voor den tuinbouw van belang.

Van de merel wordt gezegd dat deze oorspronkelijk voor haar oponthoud uitkoos vochtige bosschen met veel onderplanting en wel in de eerste plaats boschranden. Ze was een schuwe, verscholen en eenzaam levende vogel, die zich niet zonder noodzaak buiten het bosch begaf en zelfs op den trek niet dan ongaarne zich tijdelijk ophield in kleine boschjes, plantsoenen en parken.

In sommige streken zijn alle merels echte woudbewoners gebleven, b.v. in Mecklenburg. Van hen geldt het bovenstaande nog ten volle. In andere streken echter, b.v. in Nederland, hebben vele zich langzamerhand gevestigd in parken, tuinen en plantsoenen, zelfs binnen de dorpen en steden. Zij zijn zich daar geheel thuis gaan gevoelen en gewend geraakt aan de nabijheid van den mensch.

Het voedsel, dat ze gebruiken, bestond oorspronkelijk uit wormen, insecten en vruchten van allerlei soorten. In den laatsten tijd echter schijnen sommige roofvogelallures te hebben aangenomen door het eten van andere kleine vogels.

De vruchten, die ze gebruiken, zijn voornamelijk de saprijke, b.v. de handperen, doch schrijft R. B.: het schijnt mij toe dat ze in de laatste jaren veel vaker ook harde peren en appels gaan aantasten, meer dan vroeger het geval was.

De door mij bedoelde veranderingen bij de *musschen* betreffen alleen het voedsel dat ze gebruiken. In het bekende boekje van prof. R. B. over „Ziekten en beschadigingen der ooftboomen” wordt vermeld dat de musschen in hoofdzaak gebruiken zetmeelboudende granen; met graankorrels, vooral in melkrijpen toestand, worden ook de jongen gevoerd, hoewel